

DESTEP Omgevingsanalyse

Raadsbijeenkomst | 26 maart 2024

Oirschot

Agenda

1. Proces en planning
2. Omgevingsanalyse
3. Duiding financieel perspectief

Proces & planning

Maart 2024

Oirschot

Planning voor auditcommissie en raad

Het proces visueel

JA
NEE
JA
JA
NEE
NEE

Inhoud/ ontwikkelingen/ nieuwe wensen/

Financieel perspectief

(financiële) effecten lopend jaar

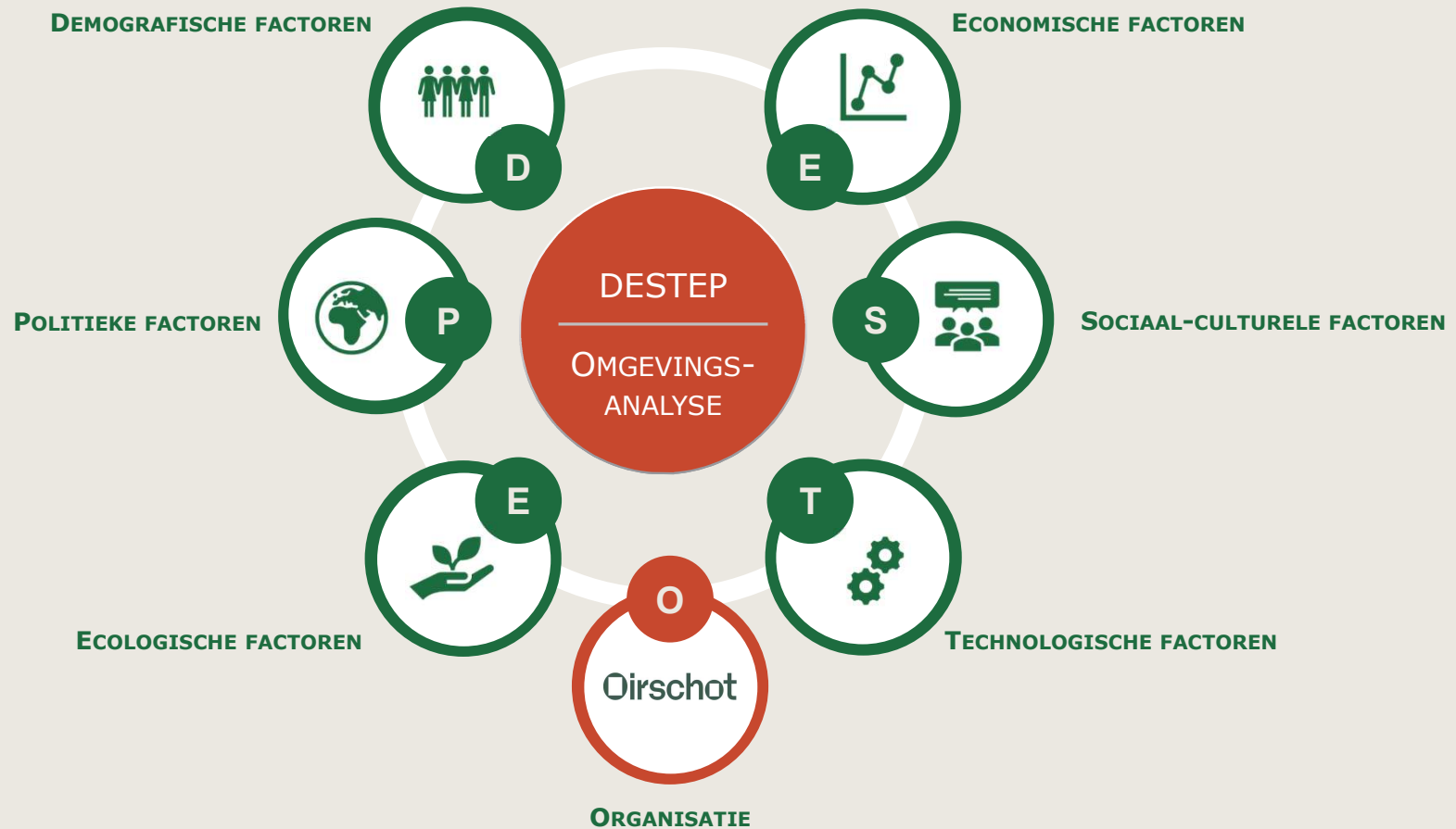
Oirschot

DESTEP Omgevingsanalyse

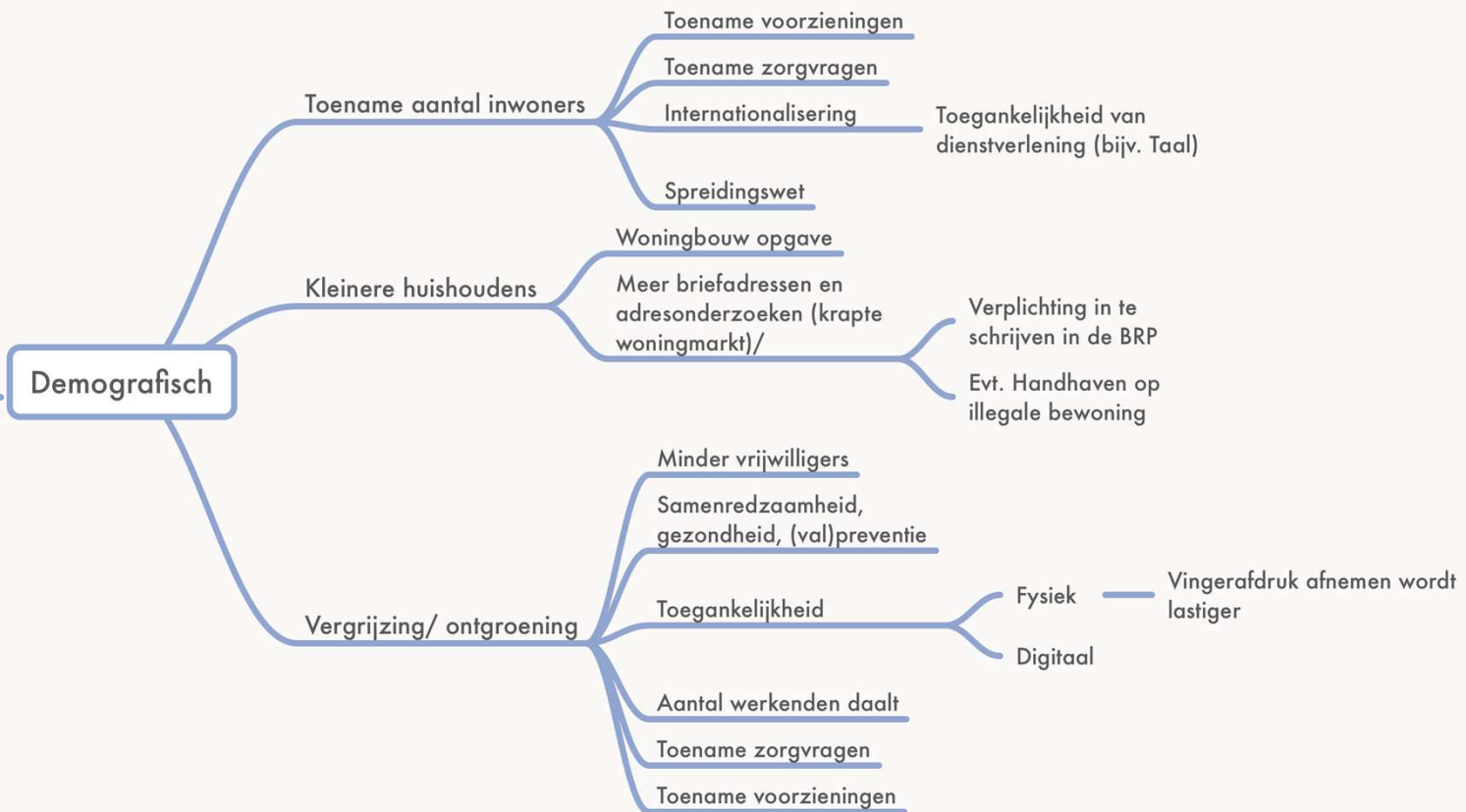
Maart 2024

Oirschot

DESTEP

Oirschot

Demografie

Welke demografische ontwikkelingen hebben effect op Oirschot 2040?

TOENAME AANTAL INWONERS

Het aandeel inwoners neemt in de komende jaren verder toe. Deze toename is met name het gevolg van de schaa sprong, woningbouw en migratie (onder andere de Spreidingswet). Deze toename leidt tot meer zorgvragen. Er zijn bovendien meer voorzieningen nodig. De internationalisering is van invloed op de toegankelijkheid van onze dienstverlening.

KLEINERE HUISHOUDENS

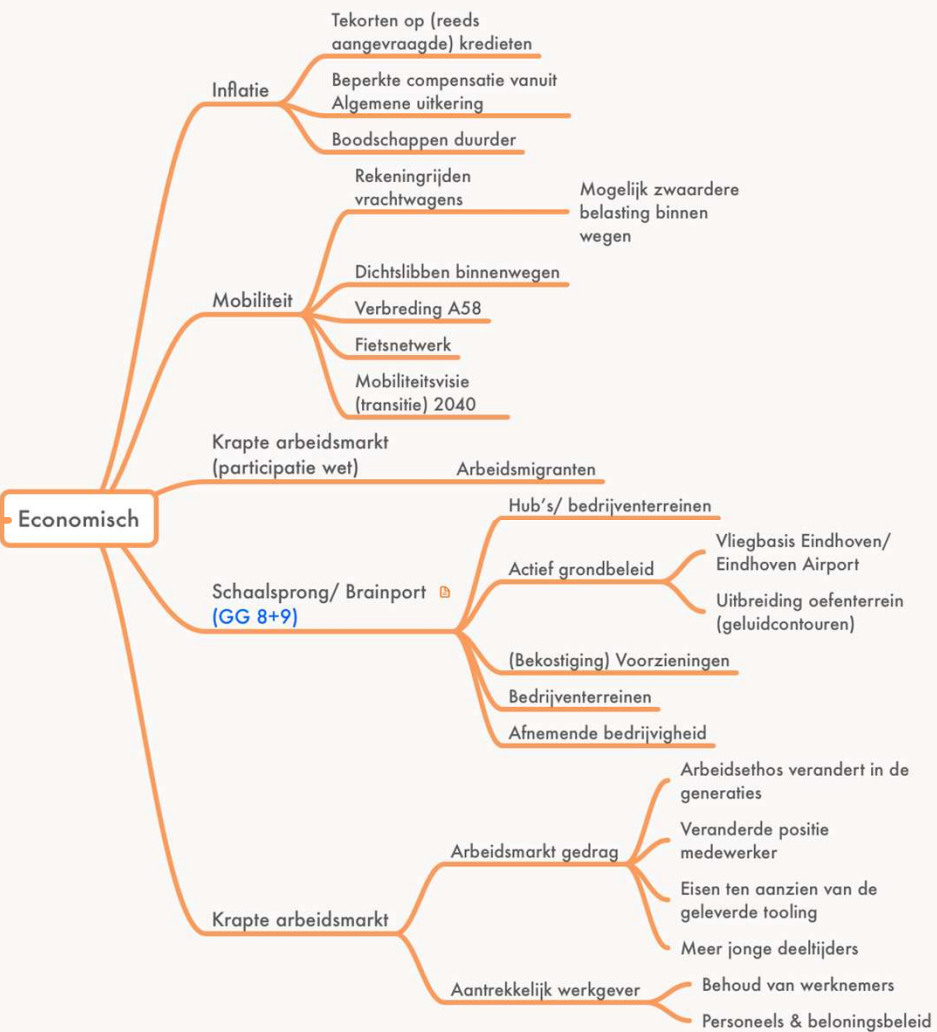
De samenstelling van huishoudens verandert. Steeds meer mensen gaan alleen wonen of wonen alleen. Van jonge singles tot alleenstaande ouderen. Dit leidt tot een hogere woningbehoefte in een krappe huizenmarkt.

DUBBELE VERGRIJZING

We zien dat in Oirschot het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt. Bijna 50% van de inwoners is ouder dan 50 jaar. Het aantal werkenden daalt daardoor. Op termijn heeft dit gevolgen voor de hoeveelheid vrijwilligers die zich inzet voor de verenigingen. Op samenredzaamheid, gezondheid van de samenleving, op de noodzaak tot preventie. Het vraagt wat van de toegankelijkheid van onze dienstverlening, zowel fysiek als digitaal. En net als bij de toename van het aantal inwoners gaat dit leiden tot een toename van het aantal zorgvragen en zijn er meer voorzieningen nodig.

Omgevingsanalyse Koersnota 2025

Economie

Welke economische ontwikkelingen hebben effect op Oirschot 2040?

SCHAALSPRONG / BRAINPORT

De ontwikkelingen in onze regio gaan snel. De economische impuls in de Brainportregio is groot. Dat betekent dat een groei van inwoners en woningen. Dit vraagt om mobiliteitsoplossingen (Hub's) en legt druk op bedrijventerreinen. We denken na over actief grondbeleid. We denken, samen met de regio, over (de bekostiging van) extra voorzieningen zoals scholen, winkels en sociale voorzieningen.

De krapte op de arbeidsmarkt heeft gevolgen voor het arbeidsmarktgedrag van medewerkers (op arbeidsethos, eisen aan werkgever, meer jonge deeltijders). Hoe zorg je er voor dat je een aantrekkelijk werkgever bent?

En hoe gaan we om met het ruimtelijk beslag (bedrijventerreinen, hub's) dat de economische ontwikkeling vraagt? We merken ook dat de bedrijvigheid wat afneemt en dat grote economische spelers bepalend zijn voor een groot deel van de bedrijvigheid. Hoe zet deze ontwikkeling zich voort?

MOBILITEIT

Ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit hebben een grote impact op het (economisch) functioneren van Oirschot, vooral ook door de ligging nabij de A58.

Mogelijke invoering van rekening rijden voor vrachtwagens kan leiden tot zwaardere belasting op de binnenwegen. Door toenemende drukte op de A58 kunnen binnenwegen dichtslippen.

Verbreding van A58 en de totstandkoming van een fietsnetwerk zijn ontwikkelingen die nu spelen en op ons af komen. De mobiliteitsvisie (transitie) 2040 geeft richting aan deze ontwikkelingen.

KRAPTE ARBEIDSMARKT

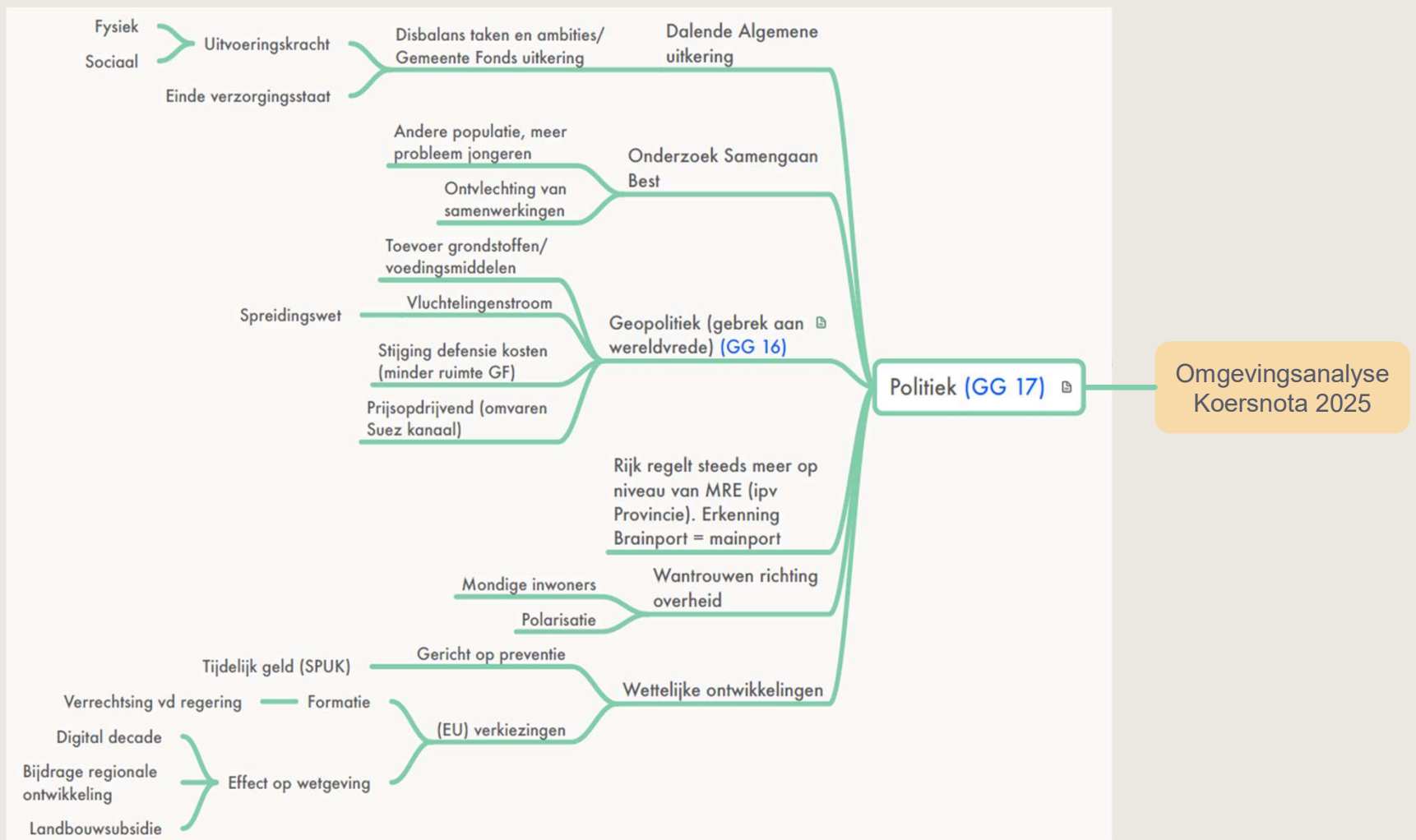
Door de krappe arbeidsmarkt zijn er weinig werkzoekenden voor de grote hoeveelheid beschikbaar werk. Vacatures zijn moeilijk in te vullen. Er is wel een toename van arbeidsmigranten.

Op grond van de Participatiewet moet we ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking.

INFLATIE

Prijzen van goederen en diensten stijgen al een hele tijd. Dit leidt tot tekorten op (al aangevraagde) kredieten. Dat knelt met de realisatie van ingezette en toekomstige projecten. Vanuit de Algemene uitkering krijgen we hiervoor een beperkte compensatie. Ook de inwoners van Oirschot merken de gevolgen doordat de boodschappen duurder worden.

Politiek

Welke politieke ontwikkelingen hebben effect op Oirschot 2040?

WANTROUWEN OVERHEID

In de afgelopen jaren is het vertrouwen in de overheid gedaald door onder andere ingewikkelde toeslagen, regelingen en de toeslagenaffaire. Dit leidt tot toename van mondige burgers en polarisatie in de samenleving en publieke discussies.

DALENDE ALGEMENE UITKERING

Gemeenten verwachten vanaf 2026 grote tekorten door afname van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daardoor ontstaat disbalans tussen taken en ambities en de uitkering aan in het gemeentefonds. Dit heeft vanzelfsprekend gevolgen voor de uitvoeringskracht van de gemeente, zowel in het fysieke en sociale domein.

ONDERZOEK SAMENGAAN MET BEST

In 2023 heeft Oirschot zich uitgesproken om vergaande samenwerking te zoeken met buurgemeente Best. Deze ontwikkeling vraagt om ontvlechting van de huidige samenwerkingen. Naar de toekomst ontstaat, als het proces succesvol is, een nieuwe gemeente met bekende en nieuwe vraagstukken.

MRE NIVEAU EN BRAINPORT = MAINPORT

Het Rijk regelt steeds meer op het niveau van het MRE, waar dat vroeger op provinciaal niveau gebeurde. Dit heeft te maken met de erkenning van de Brainport als mainport.

WETTELIJKE ONTWIKKELINGEN

Wettelijke ontwikkelingen hebben een direct effect op onze bedrijfsvoering. Dat geldt voor nieuwe regelingen gericht op preventie (tijdelijk geld zoals de SPUK-gelden). Daarvoor is formatie nodig. Ook (EU-) verkiezingen hebben effect, op formatie en op wetgeving (digital decade, bijdrage aan regionale ontwikkeling, landbouwsubsidie).

GEOPOLITIEK

Wereldwijd spelen er verschillende vraagstukken die de internationale betrekkingen instabiel maken. Door gebrek aan wereldvrede zien we dat de toevoer van grondstoffen en voedingsmiddelen onder spanning staan. Er zijn vluchtelingenstromen. De kosten voor defensie stijgen. Al deze ontwikkelingen werken prijsopdrijvend.

Omgevingsanalyse Koersnota 2025

Sociaal-Cultureel

Sociaal-cultureel

Welke sociaal-culturele ontwikkelingen hebben effect op Oirschot 2040?

SAMENREDZAAMHEID

Bij samenredzaam gaat het erom dat mensen elkaar kunnen ondersteunen. Met een samenleving waarin we steeds meer individualisme zien is dat minder vanzelfsprekend. Om de samenredzaamheid te stimuleren is aandacht nodig voor gezonde leefstijl (preventie, inrichten buitenruimte). Bij jongeren ligt daarbij de focus op prestatiedrang, drank- en drugs gebruik en toename van psychische problemen. Tenslotte is aandacht nodig voor een aantal mentale gevolgen van de coronaperiode, zoals eenzaamheid en psychische kwetsbaarheid.

BREDE WELVAART

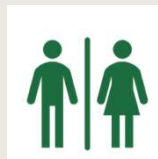
Met een regionale toename van woningen en inwoners maken we als regio een schaa sprong. Dat heeft sociaal maatschappelijke gevolgen. Met brede welvaart hebben we het over deze ontwikkeling, over het meegroeien van de cultuursector en van sociaal-culturele voorzieningen. Het gaat om inclusie zodat iedereen meedoet in onze samenleving. Ook het voorkomen van taalachterstand is een thema.

In Oirschot hebben we tenslotte te maken met een hoge sociaal-economische status (SES) en een gap tussen rijke inwoners en armoede (energie- en mobiliteitsarmoede, bestaanszekerheid en voorspelbaar inkomen, armoederegelingen).

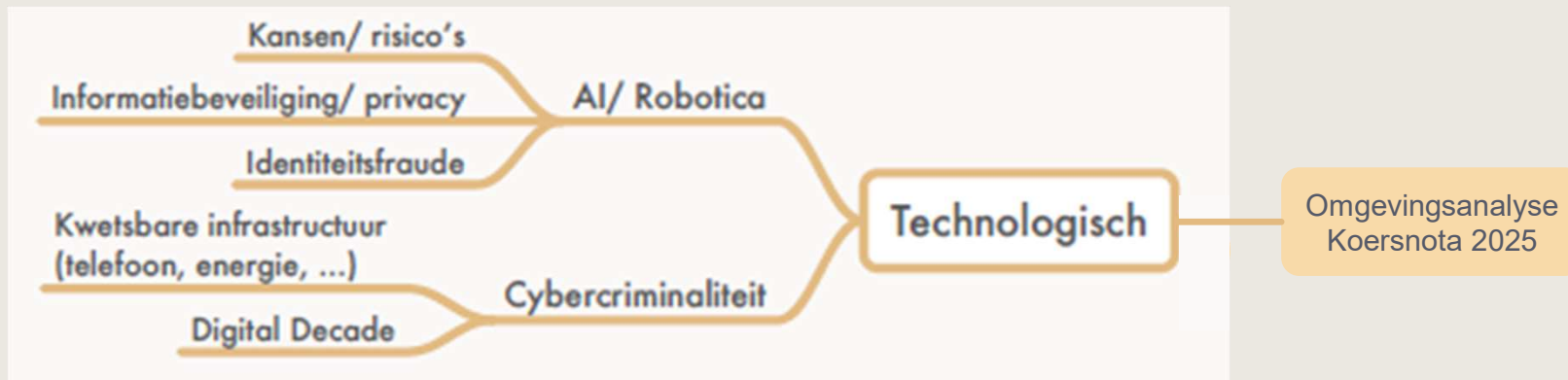
MEER ONBEGREPEN GEDRAG

In de samenleving zien we meer onbegrepen gedrag. Het gaat om sociaal kwetsbare inwoners met probleemgedrag, moeilijk hanteerbaar gedrag of veranderend gedrag. Het gedrag heeft niet alleen gevolgen voor de betreffende persoon, maar leidt ook tot overlast in de buurt.

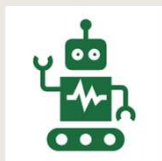
SOCIALE COHESIE

Sociale cohesie gaat over de mate waarin (groepen) mensen zich met elkaar en met allerlei organisaties (verenigingen) verbonden voelen en over het gedrag dat hieraan invulling geeft. Thema's bij sociale cohesie zijn het stimuleren van de zelfredzaamheid en de daling van cohesie door vergrijzing, individualisme en internationalisering. Andere thema's zijn het gebruik van social media en het effect daarvan op de sociale cohesie, de toename van jonge criminelen, toename ondermijning en de participatiemaatschappij waarin we meer mondige inwoners hebben.

Technologie

Welke technologische ontwikkelingen hebben effect op Oirschot 2040?

AI en ROBOTICA

De ontwikkelingen rondom kunstmatige Intelligentie (AI) en robotica volgen elkaar in hoog tempo op.

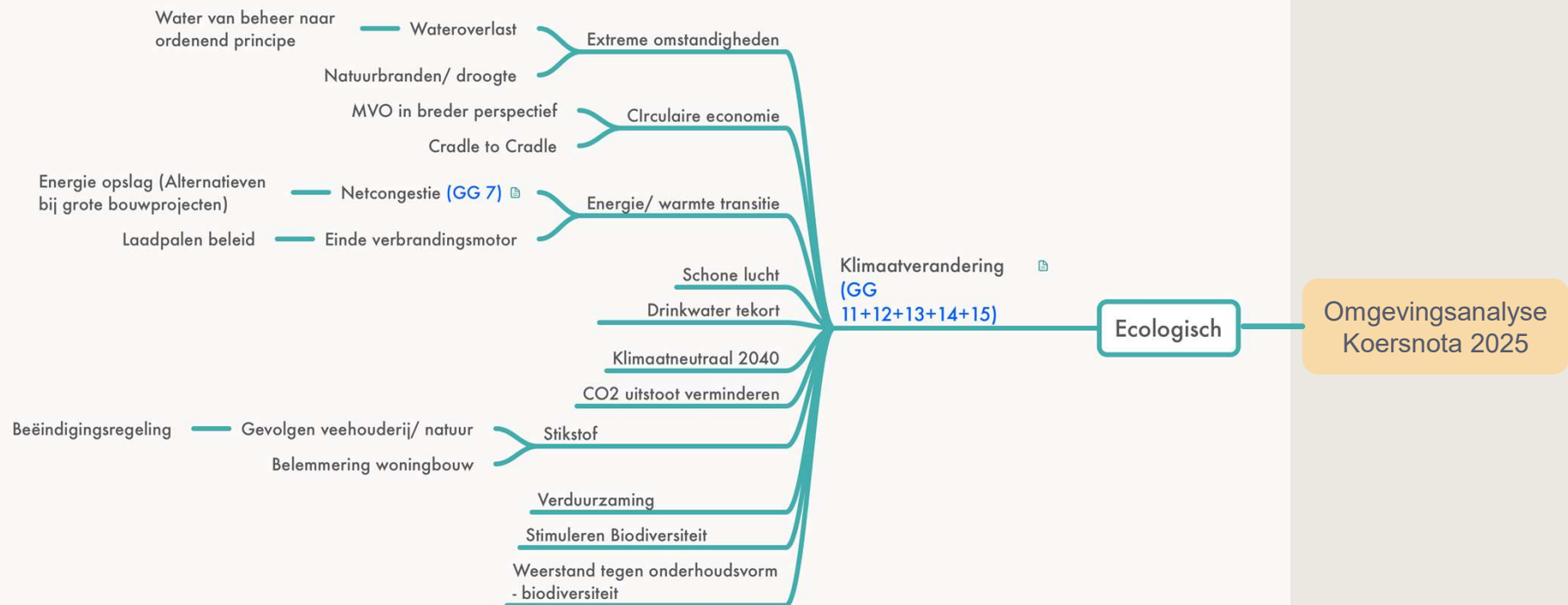
Deze ontwikkelingen leveren op termijn wellicht kansen voor onze dienstverlening, maar er zijn ook risico's. Belangrijke aandachtspunten zijn zorg voor informatiebeveiliging, bescherming van privacy-gegevens en alertheid op identiteitsfraude.

CYBERCRIMINALITEIT

Onze systemen moeten naar de toekomst toe (beter) bestand zijn tegen cybercriminaliteit

De Digital Decade is een Europees programma dat ervoor moet zorgen dat Europa in 2030 mensgericht, duurzaam, inclusief en welvarend is. Het digitaal kompas is hierbij richtinggevend. Het laat zien hoe we ons naar de toekomst kunnen bewegen.

Ecologie

Welke ecologische ontwikkelingen hebben effect op Oirschot 2040?

KLIMAATVERANDERING

Binnen het thema klimaatverandering, een ontwikkeling op zich, zien we een groot aantal ontwikkelingen:

- We krijgen vaker last van extreem weer. Er komen meer stortregens, zwaardere stormen of juist lange drogere en hete perioden.
- Handelen volgens het model van circulaire economie vraagt van ons om maatschappelijk verantwoord om te gaan met bestaande materialen en producten.
- De warmtetransitie houdt in dat we een overgang moeten maken van het gebruik van aardgas naar duurzame alternatieven. Het verwarmen van woningen en water gebeurt dan op basis van duurzame energie.
- Zonder maatregelen zullen er in 2030 in heel Nederland tekorten aan drinkwater ontstaan. We moeten werken aan mogelijke oplossingen.
- De Wetenschappelijke Klimaatraad adviseert om versneld naar klimaatneutraliteit te gaan door een ambitieus doel voor 2040 te stellen. Om dit te bereiken moet de overheid nu belangrijke keuzes voorbereiden en mag het ingezette klimaatbeleid geen vertraging oplopen.

- Het belangrijkste doel van het Klimaatakkoord is het verminderen van de CO2-uitstoot.
- De stikstofuitstoot moet omlaag. De maatregelen om dit te bereiken kunnen de woningbouw en infrastructuur belemmeren en hebben gevolgen voor de veehouderij en natuur.
- We moeten werken aan verduurzaming met energiebesparende maatregelen. Dat vraagt iets van gebouwen in eigen bezit en in het stimuleren en bevorderen van initiatieven in onze gemeente.
- Met biodiversiteit zorgen we voor schone lucht, fris water, een goede kwaliteit van de bodem en de bestuiving van gewassen. Het helpt om klimaatverandering te bestrijden en ons eraan aan te passen en het vermindert de impact van natuurrampen.
- Veel bedrijven ondervinden last van netcongestie. De vraag is groter dan de transportcapaciteit van het net aan kan. Dit leidt tot vraag naar alternatieven (batterijen, energieopslag) bijvoorbeeld bij grote bouwprojecten (scholen).
- Aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), overigens in een breder perspectief dan enkel ecologisch (people, profit, planet).

Verskillende maatregelen roepen weerstand op.

Organisatie

Welke organisatie ontwikkelingen hebben effect op Oirschot 2040?

DEREGULERING

Bij de Omgevingswet zien we dat we uitgedaagd worden om te dereguleren, om onze dienstverlening te vereenvoudigen door het aantal regels te verminderen.

INTEGRAAL DENKEN

Met de hoeveelheid aan ontwikkelingen is het steeds belangrijker dat we als organisatie integraal en samenhangend werken, dat we kijken naar de samenhang tussen verschillende opgaven en uitdagingen die we oppakken.

TOEKOMSTBESTENDIGE ORGANISATIE

We hebben zicht op veel ontwikkelingen en weten tegelijkertijd niet wat de toekomst ons brengt. Door onze organisatie te ontwikkelen zorgen we ervoor dat we kunnen omgaan met veranderingen die de toekomst gaat brengen. We werken hier in 2024 aan met de organisatie-brede Vitale Dagen.

MONDIGE BURGERS

We hebben steeds meer te maken met mondige inwoners. We merken dat onder andere aan de toename van het aantal informatieverzoeken en bezwaren.

Participatie

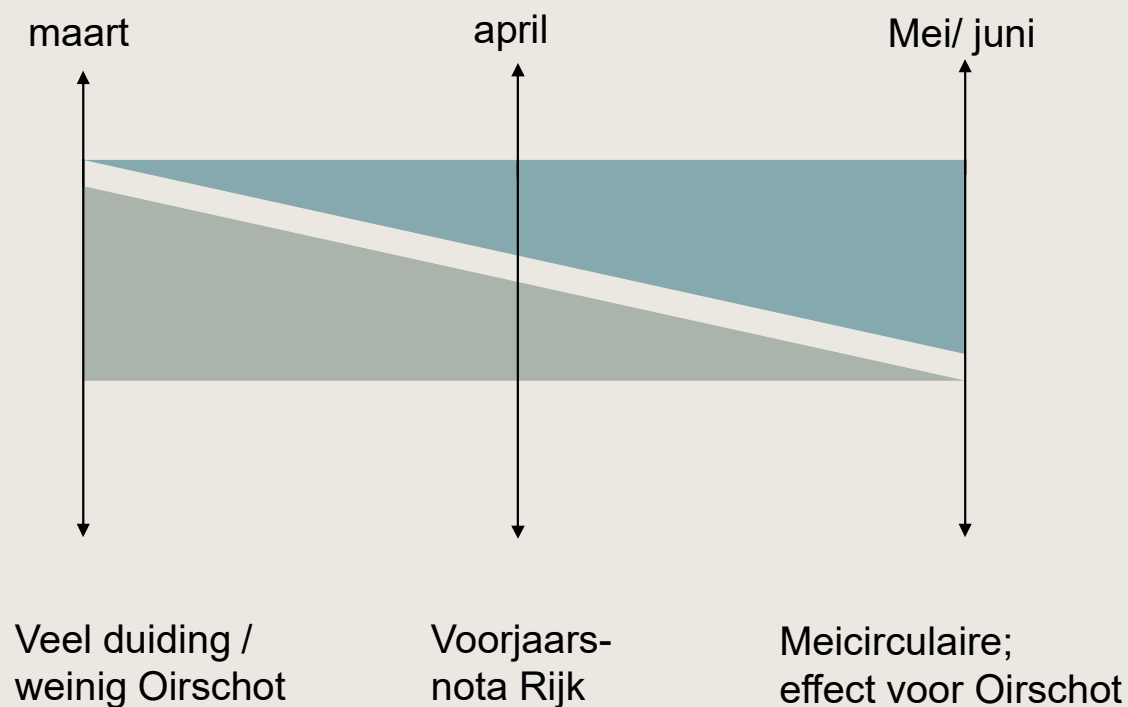
In steeds meer projecten vraagt participatie een prominente plek. Het actief betrekken van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden voorafgaand aan de besluitvorming heeft effect op de processen en procedures in de organisatie.

Financieel persepectief Oirschot

Maart 2024

Oirschot

Financieel perspectief

Duiding financieel perspectief

- Ravijnjaar 2026
- Brief VNG: 'hope for the best, prepare for the worst'
- 17mld tekort op de formatietafel
- Inflatie compensatie in GF

Conclusie:

Verwachting somberder dan vorig jaar